

Türk Vatandaşlığı Kanunu

Kanun No: 5901

Kabul Tarihi: 29/05/2009

Resmi Gazete Tarihi: 12/06/2009

Resmi Gazete Sayısı: 27256

Bilgi Gerekçesi :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 20/2/2006 tarihinde kararlaştırılan "Türk Vatandaşlığı Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Devletin unsurlarından birisi olan insan topluluğu, vatandaşlık hukukunun temel konusunu oluşturmaktadır. Bir insan topluluğunun devletin kurucu unsuru olabilmesi için, sınırları belirli bir ülke üzerinde yaşaması ve kendisini uluslararası alanda temsil edecek bir siyasi otoriteye sahip olması ve devletle arasında sürekli bir hukuki bağın bulunması gerekir. Bu bağ vatandaşlık bağıdır. Vatandaşlık bağı, kişinin devlete karşı bağlılığını ifade ederken, aynı zamanda devletin birey üzerinde birtakım yetkilere sahip olmasının temelini de oluşturur. Vatandaşlık genel olarak devletle kişi arasındaki hukuki bir bağ olarak tanımlanır. Bu durum Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesinin 2 nci maddesinde; "Vatandaşlık bir kişi ile bir devlet arasındaki hukuksal bağ anlamına gelir; kişinin etnik kökenini göstermez" şeklinde ifadesini bulur.

Vatandaşlıkla ilgili düzenlemelerin devletin egemenlik hakkının bir sonucu olduğu ve vatandaşlığın belirlenmesinde devletin mutlak bir yetkisinin bulunduğu genel bir ilkedir. Bu yüzden her devletin, kimlerin kendi vatandaşı olacağını belirleme ve bunlarla ilgili düzenleme yapma özgürlüğü vardır. Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesinin 1 inci maddesi bunu açıkça ifade etmiştir. Adı geçen sözleşmeye göre; "Her devlet, kimlerin kendi vatandaşı olduğunu, kendi hukuku uyarınca kendisi belirler." Devletin bu yetkisinin tek istisnası ise, devletin yaptığı düzenlemelerin, uluslararası sözleşmelere, uluslararası teamül hukukuna ve vatandaşlıkla ilgili genel olarak kabul edilmiş hukuk ilkelerine aykırı olmamasıdır.

Vatandaşlığın belirlenmesinde devletlerin mutlak yetkilerinin bulunması nedeniyle uygulamada ülkeler genellikle doğum yeri (jus soli) ve soy bağı (jus sanguinis) esaslarından birisini ya da her ikisini birlikte kabul etmektedir. Bunun yanında belirli şartları taşıyanlara doğumdan sonra da devletlerce vatandaşlık verilebilmektedir.

403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununda, soy bağı ve doğum yeri esaslarının her ikisine de yer verilerek uluslararası alandaki genel eğilime uyulmuştur. Doğumdan sonra, doğumdan başka bir nedenle vatandaşlığın kazanılmasında vatandaşlık hukuku alanındaki uluslararası gelişmeler göz önünde bulundurulmuştur.

Son zamanlarda bilinen vatandaşlık kavramından farklı olarak Avrupa Birliği vatandaşlığı kavramı da ortaya çıkmıştır. Avrupa Birliği vatandaşlığı kavramı üye ülkelerin vatandaşlıkla ilgili düzenlemelerinin tamamen dışında yer almaktadır. Bu kavram vatandaşlık mevzuatlarını düzenleme yetkisinde ülkelerin geleneksel uygulamalarında herhangi bir değişiklik öngörmemiştir. Ancak, son zamanlarda vatandaşlık alanında da ortak hareket edilmesi gerektiği yönünde Avrupa Birliği düzeyinde değerlendirmeler yapılmaktadır.

Avrupa Birliği vatandaşlığı, üye devletin vatandaşı olan bir kişinin birlik çerçevesinde belirli hak ve yükümlülüklerinin bulunması anlamına gelir. Üye devletlerde dolaşım ve ikamet özgürlüğü, ikamet edilen devlette yerel ve Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılabilme, kendi ülkesinin temsilciliğinin bulunmadığı üçüncü ülkelerde üye ülkelerin diplomatik korumasından faydalanma, Avrupa Parlamentosuna ve ombudsmana başvurma hakkı Avrupa Birliği vatandaşının hakları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizde vatandaşlık hizmetleri ile ilgili temel Kanun 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunudur. Uygulamaya konulduğu 22/5/1964 tarihinden beri bu Kanunda önemli değişiklikler yapılmıştır. Dönemin şartları içerisinde ortaya çıkan güncel ihtiyaçların zorlamasıyla yapılan bu değişiklikler Kanunun sistematüğünde bozulmalara neden olmuştur. Zaman içinde yapılan değişikliklerle Kanunun bozulan sistematüğünün, hukuk ilkelerine uygun şekilde yeniden düzenlenmesi bir zorunluluk haline gelmiştir.

Kanunun yürürlükte bulunduğu dönemde kabul edilen 1982 Anayasasının Türk vatandaşlığı ile ilgili 66 ncı maddesinde 2001 yılında değişiklik yapılmış, vatandaşlığın kazanılmasında ana ile baba arasındaki ayırım ortadan kaldırılarak, Anayasanın temel ilkelerinden olan Kanun önünde kadın erkek eşitliği sağlanmıştır.

2002 yılında yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun getirdiği düzenlemeler ile Türk Vatandaşlığı Kanununun hükümlerinin birbirine uyumunun sağlanması açısından da yeni bir düzenleme zaruret halini almıştır.

Ayrıca, uluslararası düzeyde vatandaşlık konularında bağlayıcı düzenlemelere gidilmeye başlanmıştır. 1 Mart 2000 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi vatandaşlığın kazanılması ve kaybedilmesi konularında önemli ilkeler benimsemiştir. Sözleşme, vatandaşlık hukukunun cinsiyet, din, ırk, renk ya da ulusal veya etnik köken açısından ayrımcılık oluşturan herhangi bir uygulama içermeyeceğini kabul etmiştir. Diğer yandan Sözleşme, devletlerin çok vatandaşlık olgusuna olumlu yaklaşımda bulunmalarını öngörmektedir.

Bu sözleşmeyi Avrupa Konseyi üyesi 12 ülke onaylamış, 27 ülke de imzalamıştır. Ülkemiz bu sözleşmeyi henüz imzalamamakla birlikte, Avrupa Birliği üyeliği sürecinde ülkemizin gündemine gelmesi muhtemel görünmektedir. Çünkü Avrupa Birliği düzeyinde yapılan değerlendirmelerde vatandaşlık alanında Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesinin temel alınması gerektiği yönünde eğilim ağırlık kazanmıştır.

Diğer yandan, küreselleşmenin bir sonucu olarak ulaşım imkanlarının artması ile Türkiye ile tarihi ve sosyolojik bağları bulunan veya bulunmayan ve Türkiye dışında yaşayan bir çok yabancının Türk vatandaşlığını kazanmaya yönelik başvurularında büyük artışların olduğu gözlemlenmiştir.

Başvuruların sağlıklı ve hızlı bir şekilde incelenmesi ve değerlendirilmesi için yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Gelişmiş ülkelerin de uyguladığı bir yol olarak Türkiye'nin ekonomik ve sosyal hayatına katkıda bulunabilecek yabancılara Türk vatandaşlığının daha kolay verilmesi suretiyle, bu kişilerin ülkemize kazandırılmaları da önem arz etmektedir.

Yine bu dönemde yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının sayısında büyük artışlar olmuştur. Türkiye dışında yaşayan Türk vatandaşları, bulundukları ülkelerde siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan daha etkin olabilmek için yaşadıkları ülkelerin vatandaşlığına sahip olma çabası içindedirler. Bazı devletler ülkesinde yaşayan Türk vatandaşlarına, Türk vatandaşlığını kaybetmeden kendi vatandaşlığını vererek çok vatandaşlığa sahip olmalarına imkan tanımaktadır. Almanya ve Avusturya gibi ülkelerde yaşayan Türk vatandaşları ancak Türk vatandaşlığından izinle çıkarak bulundukları ülkelerin vatandaşlığını kazanabilmektedirler.

Bütün bu gelişmeler ışığında vatandaşlıkla ilgili yasal düzenlemelerin yeniden gözden geçirilmesi ve yeni bir tedvine gidilmesi bir zaruret halini almış ve Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM: Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Vatandaşlık Hizmetlerinin Yürütülmesi

Amaç

Madde 1 - (1) Bu Kanunun amacı; Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına dair iş ve işlemlerin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Madde 1 Gerekçesi :

Madde ile; Kanunun amacı düzenlenmiştir.

Kapsam

Madde 2 - (1) Bu Kanun, Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin esasların düzenlenmesine ve vatandaşlık hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usulleri kapsar.

Madde 2 Gerekçesi :

Madde ile; Kanunun kapsamı düzenlenmiştir.

Tanımlar

Madde 3 - (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,
  - b) Çok vatandaşlık: Türk vatandaşının aynı anda birden çok vatandaşlığa sahip olmasını,
  - c) Genel Müdürlük: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünü,
  - ç) Türk vatandaşı: Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişiyi,
  - d) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,
- ifade eder.

Madde 3 Gerekçesi :

Madde ile; Kanunda geçen bazı tanımlar açıklanmıştır.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 3 üncü maddesinde yer alan " Çok vatandaşlık " tanımı, Türk vatandaşının aynı anda, Türk vatandaşlığının yanında diğer bir veya birçok

vatandaşlığa sahip olması durumunu tanımlamaktadır. Tanım, yanlış anlaşılmalara önlemek amacıyla yeniden düzenlenmiş ve çok vatandaşlığı ifade eder hale getirilmiştir.

Vatandaşlık hizmetlerinin yürütülmesi

Madde 4 - (1) Türk vatandaşlığının kazanılmasına ve kaybına ilişkin hizmetler yurt içinde Bakanlık, yurt dışında ise dış temsilcilikler tarafından yürütülür.

Madde 4 Gerekçesi :

Madde ile; Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin hizmetlerin yürütülmesinde görevli kamu kurumları belirlenmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM: Türk Vatandaşlığının Kazanılması

Türk vatandaşlığının kazanılması halleri

Madde 5 - (1) Türk vatandaşlığı, doğumla veya sonradan kazanılır.

Madde 5 Gerekçesi :

Madde ile; Türk vatandaşlığının hangi hallerde kazanılacağı belirlenmiştir. Buna göre Türk vatandaşlığı, biyolojik ve hukuki bir olay olan doğumla ve sonradan olmak üzere iki yolla kazanılacaktır. Kanunun sistematigi de bu esaslara göre düzenlenmiştir.

Doğumla kazanılan vatandaşlık

Madde 6 - (1) Doğumla kazanılan Türk vatandaşlığı, soy bağı veya doğum yeri esasına göre kendiliğinden kazanılır. Doğumla kazanılan vatandaşlık doğum anından itibaren hüküm ifade eder.

Madde 6 Gerekçesi :

Madde ile; doğumla Türk vatandaşlığının kazanılması halleri, soy bağı ve doğum yeri esasları olarak belirlenmiş ve doğumla kazanılan vatandaşlığın doğum anından itibaren geçerli olacağı hükmüne yer verilmiştir.

Soy bağı

Madde 7 - (1) Türkiye içinde veya dışında Türk vatandaşı ana veya babadan evlilik birliği içinde doğan çocuk Türk vatandaşıdır.

(2) Türk vatandaşı ana ve yabancı babadan evlilik birliği dışında doğan çocuk Türk vatandaşıdır.

(3) Türk vatandaşı baba ve yabancı anadan evlilik birliği dışında doğan çocuk ise soy bağı kurulmasını sağlayan usul ve esasların yerine getirilmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanır.

Madde 7 Gerekçesi :

Anayasanın 66 ncı maddesi "Türk babanın veya ananın çocuğu Türktür." hükmünü getirmiştir. Bu hükümle, soy bağı esasına dayanılarak Türk vatandaşlığının doğumla kazanılmasındaki genel prensip belirlenmiştir. Buna göre yurt içinde veya dışında evlilik birliği içinde doğan çocuk doğumundan itibaren Türk vatandaşlığını kazanacaktır.

Ayrıca, Türk vatandaşı anadan ve yabancı babadan evlilik birliği dışında doğan çocuk ile Türk vatandaşı babadan ve yabancı anadan evlilik birliği dışında doğan çocukların vatandaşlık durumları düzenlenmiştir. Soy bağına kurulmasını sağlayan esasların yerine getirilmesi halinde, Türk vatandaşı babadan evlilik birliği dışında doğan çocuk da babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanacaktır.

Doğum yeri

Madde 8 - (1) Türkiye'de doğan ve yabancı ana ve babasından dolayı doğumla herhangi bir ülkenin vatandaşlığını kazanamayan çocuk, doğumdan itibaren Türk vatandaşıdır.

(2) Türkiye'de bulunmuş çocuk aksi sabit olmadıkça Türkiye'de doğmuş sayılır.

Madde 8 Gerekçesi :

Türk vatandaşlığının kazanılmasında, prensip olarak soybağı esası benimsenmiştir. Ancak, ana ve babası belli olmayan terkedilmiş çocukların hangi ülkede bulunmuşsa o ülkede doğmuş sayılmaları ve o ülkenin vatandaşlığının verilmesi uluslararası hukuk tarafından benimsenmiş temel bir ilkedir. Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi, taraf devletleri, bu doğrultuda düzenleme yapmakla yükümlü tutmuştur. Vatansızlığı önlemek amacı ile Türkiye'de doğan ve ne anadan ne de babadan dolayı vatandaşlık kazanamayan çocuklar ile Türkiye'de bulunmuş çocukların Türkiye'de doğdukları karine kabul edilerek "toprak esasına" göre aksi sabit oluncaya kadar Türk vatandaşlığını kazanmalarına imkan tanınmıştır.

Sonradan kazanılan vatandaşlık

Madde 9 - (1) Sonradan kazanılan Türk vatandaşlığı, yetkili makam kararı veya evlat edinilme ya da seçme hakkının kullanılması ile gerçekleşir.

Madde 9 Gerekçesi :

Madde ile; sonradan Türk vatandaşlığının kazanılması yolları sayılmıştır. Yetkili makam kararı, evlat edinilme ya da seçme hakkının kullanılması, Türk vatandaşlığının sonradan kazanılma yolları olarak belirlenmiştir.

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılması

Madde 10 - (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen bir yabancı, bu Kanunda belirtilen şartları taşıması halinde yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilir. Ancak, aranan şartları taşımak vatandaşlığın kazanılmasında kişiye mutlak bir hak sağlamaz.

Madde 10 Gerekçesi :

Madde ile; yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Buna göre, Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuran bir yabancının, kanunda belirlenen şartların varlığı halinde yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığına alınabileceği belirtilmektedir. Ayrıca, vatandaşlığın bir bireye verilmesi egemenlik hakkıyla doğrudan ilgili olduğundan, aranan şartları taşımış olmanın vatandaşlığın kazanılmasında kişiye mutlak bir hak kazandırmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Başvuru için aranan şartlar

Madde 11 - (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılarda;

- Kendi milli kanununa, vatansız ise Türk kanunlarına göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak,
- Başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye'de kesintisiz beş yıl ikamet etmek,
- Türkiye'de yerleşmeye karar verdiğini davranışları ile teyit etmek,
- Genel sağlık bakımından tehlike teşkil eden bir hastalığı bulunmamak,
- İyi ahlak sahibi olmak,
- Yeteri kadar Türkçe konuşabilmek,

f) Türkiye'de kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire veya mesleğe sahip olmak,

g) Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak, şartları aranır.

(2) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılarda, yukarıda sayılan şartlarla birlikte, taşıdıkları devlet vatandaşlığından çıkma şartı da aranabilir. Bu takdirin kullanılmasına ilişkin esasların tespiti Bakanlar Kurulunun yetkisindedir.

Madde 11 Gerekçesi :

Madde ile; yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin başvuru şartları belirlenmiştir.

Maddenin (a) bendine göre; Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişi, kendi millî kanununa göre, vatansız ise Türk kanunlarına göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmalıdır. Erginlik yaşının belirlenmesinde başvuran kişinin kendi millî kanunu uygulanacaktır. Vatansız olanlar ise, Türk Medeni Kanununun ilgili hükümlerine tabi olacaktır.

Maddenin (b) bendine göre; başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye'de kesintisiz olarak beş yıl ikamet etmiş olma şartı aranmaktadır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğinin gündemde olması ve çevresindeki ülkelerde yaşayan çok sayıda kişi ile tarihi ve sosyolojik bağının bulunması, Türk vatandaşlığı için başvuranların sayısının artmasına neden olacaktır. Diğer taraftan, Avrupa Birliği ülkelerinde vatandaşlık başvurusunda bulunabilmek için beş ile on yıl arasında değişen ikamet süreleri aranmaktadır. Beş yıllık bir sürenin aranması, Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişinin Türkiye'yi yaşamak istediği bir yer olarak benimsediğine ve topluma uyum sağladığına ilişkin göstergelerden biri olarak değerlendirilmiştir.

Maddenin (c) bendine göre; Türkiye'de yerleşmeye karar verdiğini davranışı ile teyit etmiş olmak şartı aranmaktadır. Yabancı, Türkiye'de yerleşmeye karar verdiğini, evlenmek, aile birliğini sağlamak, taşınmaz mal edinmek, ticaret ve iş merkezini başka memleketten Türkiye'ye nakletmek, yatırım, sermaye aktarımı gibi davranışlarla teyit etmiş olmalıdır.

Maddenin (ç) bendine göre; yabancının toplum sağlığı açısından tehlike teşkil eden bir hastalığının bulunmaması şartı aranmaktadır.

Maddenin (d) bendine göre; iyi ahlak sahibi olmak şartı aranarak, Türk vatandaşı olmak üzere başvuran yabancının Türk örf ve adetleri ile toplumsal yaşamına aykırı bir davranış içinde bulunmaması ifade edilmiştir.

Maddenin (e) bendine göre; yeteri kadar Türkçe konuşabilme şartı aranmıştır. Türkiye'de yaşamak isteyen bir yabancı, toplumsal yaşama uyum sağlayabilmesi bakımından asgari olarak meramını anlatabilecek düzeyde Türkçe konuşabilmelidir.

Maddenin (f) bendine göre; Türkiye'de kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire veya mesleğe sahip olması şartı aranmaktadır. Bu hüküm ile geliri olmayan kişilerin vatandaşlığa alınarak topluma yük olmalarının engellenmesi amaçlanmıştır.

Maddenin (g) bendine göre; millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartı aranmaktadır. Bu şartın konulması ile millî güvenlik bakımından tehlike teşkil eden ve millî menfaatler ve ülke bütünlüğü aleyhine faaliyet gösterenlerle bu faaliyetleri destekleyenlerin, bu gibi kişi veya kuruluşlarla ilişki içerisinde bulunanların ve herhangi bir isyan, sabotaj, casusluk, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, evrakta sahtecilik gibi kamu düzenini bozan faaliyetlerde bulunanların Türk vatandaşlığını kazanmalarını engellenmektedir.

Ayrıca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılardan, yukarıda sayılan başvuru şartları ile birlikte, gerekli görülen hallerde Bakanlar Kurulunca belirlenecek devletlerin vatandaşlarından, taşıdıkları ülke vatandaşlığından çıkma şartı da aranabileceği ifade edilmiştir.

Türk vatandaşlığının kazanılmasında istisnai haller

Madde 12 - (1) Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla Bakanlığın teklifi, Bakanlar Kurulunun kararı ile aşağıda belirtilen yabancılar Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

a) Türkiye'ye sanayi tesisleri getiren veya bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, sportif, kültürel, sanatsal alanlarda olağanüstü hizmeti geçen ya da geçeceği düşünülen ve ilgili bakanlıklarca haklarında gerekçeli teklifte bulunan kişiler.

b) (Ek bent: 28.07.2016 - 6735 S.K/Madde 27) 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi uyarınca ikamet izni alanlar ile Turkuaz Kart sahibi yabancılar ve bunların yabancı eşi, kendisinin ve eşinin ergin olmayan veya bağımlı yabancı çocuğu.

c) (Teselsül bent b>c: 28.07.2016 - 6735 S.K/Madde 27) Vatandaşlığa alınması zaruri görülen kişiler.

ç) (Teselsül bent c>ç: 28.07.2016 - 6735 S.K/Madde 27) Göçmen olarak kabul edilen kişiler.

Madde 12 Gerekçesi :

Madde ile; Türkiye'ye sanayi tesisleri getiren veya bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, sportif, sanatsal alanlarda olağanüstü hizmeti geçen ya da geçeceği düşünülen ve ilgili bakanlıklarca haklarında gerekçeli teklifte bulunulan ve İçişleri Bakanlığınca da durumu uygun görülen yabancılar, vatandaşlığa alınması zaruri görülenler ve göçmen olarak kabul edilen yabancılar, milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmaması şartıyla Türk vatandaşlığına istisnai olarak alınabileceklerdir. Bu yolla vatandaşlığı kazanmada milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halin bulunmaması gerekmektedir. Durumları bu şarta uygun olanlar, İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile Türk vatandaşı olabilecektir.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "11 inci maddenin birinci fıkrasının (g) bendi" ibaresi, diğer maddelerdeki düzenlemelere paralellik sağlanması amacıyla açık şekilde yazılmıştır. Ayrıca aynı maddenin birinci fıkrasının (a) bendine, "sportif" kelimesinden sonra "kültürel" kelimesi eklenmesi kabul edilmiştir. Alt Komisyonca, vatandaşlığa alınacak kişilerle ilgili olarak Bakanlığa, kamu yararına çalışan sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve meslek odalarının, 12 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca öneri getirebilmesine ilişkin değişiklik talebi, sivil toplum örgütlerinin ilgili oldukları bakanlıkları harekete geçirebilme imkanlarının zaten mevcut olmasından dolayı Alt Komisyonca kabul edilmemiştir.

Türk vatandaşlığının ikamet şartı aranmaksızın yeniden kazanılması

Madde 13 - (1) Milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla aşağıda belirtilen kişiler Türkiye'de ikamet etme süresine bakılmaksızın, Türk vatandaşlığını Bakanlık kararıyla yeniden kazanabilirler.

- a) Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler.
- b) Ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybedenlerden 21 inci maddede öngörülen süre içerisinde seçme hakkını kullanmayanlar.

Madde 13 Gerekçesi :

Madde ile; çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ile ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden ve kanunda belirtilen süre içinde seçme hakkını kullanmayan kişiler; kamu düzeni ve milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla Türkiye'de ikamet etme şartı aranmaksızın Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanma imkanı getirilmektedir.

Türk vatandaşlığının ikamet şartına bağlı olarak yeniden kazanılması

Madde 14 - (1) 29 uncu madde uyarınca Türk vatandaşlığı kaybettirilenler Bakanlar Kurulu kararıyla, 34 üncü madde uyarınca Türk vatandaşlığını kaybedenler Bakanlık kararıyla, milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunmaması ve Türkiye'de üç yıl ikamet etmek şartıyla Türk vatandaşlığını yeniden kazanabilirler.

Madde 14 Gerekçesi :

Vatandaşlık, karşılıklı hak ve yükümlülüklerin varlığı ile birlikte duygu bağlantısını da temel alan hukuki bir bağıdır. Madde ile; vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemlerde bulunan ve bu nedenle Bakanlar Kurulunca Türk vatandaşlığı kaybettirilenler ile Kanunun 34 üncü maddesi uyarınca seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişilerin, kamu düzeni ve milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak ve Türkiye'de üç yıl ikamet etmek şartıyla Türk vatandaşlığını kazanabileceği öngörülmektedir.

İkamet ve sürelerin hesaplanması

Madde 15 - (1) Bir yabancı için ikamet, Türk kanunlarına uygun olarak Türkiye'de oturmaktır. Türk vatandaşlığını kazanma talebinde bulunan bir yabancı başvuru için aranan ikamet süresi içinde toplam altı ayı geçmemek üzere Türkiye dışında bulunabilir. Türkiye dışında geçirilen süreler bu Kanunda öngörülen ikamet süreleri içinde değerlendirilir.

Madde 15 Gerekçesi :

Madde ile; ikamet ve ikamet sürelerinin hesaplanması düzenlenmiştir. Bir yabancı için ikamet, Türk kanunlarına uygun olarak Türkiye'de

oturmaktır. Yabancıların yasal ikamet izni olmaksızın veya yasal izni olmakla birlikte Türkiye'de yerleşme niyetini göstermeyen geçici sığınmacı, öğrenim gibi nedenlerle Türkiye'de bulunmaları vatandaşlığa alınma işlemi bakımından geçerli ikamet kabul edilmeyecektir.

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılarda aranan ikamet süreleri içerisinde yurt dışında geçirilebilecek ve ikameti kesintiye uğratmayacak asgari süre altı ay olarak belirlenmiştir.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 15 inci maddesi üzerindeki görüşmelerde, Türk vatandaşlığını kazanma talebinde bulunan yabancı için ikamet süresi içerisinde Türkiye dışında bulunabileceği süre olan altı ayın uzatılması tartışılmış, Türk soylular için belirlenen 2 yıla ve yabancılar için öngörülen 5 yıla 6 ayın dahil olduğu dikkate alınarak süre uzatımına gerek görülmemiştir.

Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılması

Madde 16 - (1) Bir Türk vatandaşı ile evlenme doğrudan Türk vatandaşlığını kazandırmaz. Ancak bir Türk vatandaşı ile en az üç yıldan beri evli olan ve evliliği devam eden yabancılar Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunabilir. Başvuru sahiplerinde;

- a) Aile birliği içinde yaşama,
  - b) Evlilik birliği ile bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmama,
  - c) Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmama,
- şartları aranır.

(2) Başvurudan sonra Türk vatandaşı eşin ölümü nedeniyle evliliğin sona ermesi halinde birinci fıkranın (a) bendindeki şart aranmaz.

(3) Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan yabancılar evlenmenin butlanına karar verilmesi halinde evlenmede iyiniyetli iseler Türk vatandaşlığını muhafaza ederler.

Madde 16 Gerekçesi :

Madde ile; evlenme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin şartlar ve esaslar belirlenmiştir. Buna göre; bir Türk vatandaşı ile evlenme doğrudan Türk vatandaşlığını kazandırmayacaktır. Ancak yabancı üç yıldan beri bir Türk vatandaşı ile evli ise ve evlilik devam ediyorsa Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunabilecektir. Başvuranlarda; aile birliği içinde yaşamak, evlilik birliği ile bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmama, milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmama şartları aranacaktır. Başvurudan sonra Türk vatandaşı eşin ölümü nedeniyle evliliğin sona ermesi halinde diğer şartların taşınması kaydıyla Türk vatandaşlığı kazanılabilecektir. Ayrıca yabancıya, vatandaşlık kazandıran evliliğin butlanına karar verilmesi halinde akitte hüsniyetli olan kadın ya da erkek Türk vatandaşlığını muhafaza etmeye devam edecektir.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasındaki "akitte hüsniyetli" ifadesi yeni Türk Medeni Kanununa uyum sağlanması amacıyla "evlenmede iyiniyetli" olarak değiştirilmiştir.

Türk vatandaşlığının evlat edinilme ile kazanılması

Madde 17 - (1) Bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen ergin olmayan kişi, milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmama şartıyla, karar tarihinden itibaren Türk vatandaşlığını kazanabilir.

Madde 17 Gerekçesi :

Madde ile; bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen yedi yaşından küçük yabancı çocuğa, Türk vatandaşlığını kazanma imkanı getirilmektedir. Türk Medeni Kanunu uyarınca evlat edinme ilişkisinin kurulması ile evlat edinen ile evlatlık arasında soybağı kurulmaktadır. Evlat edinme konusunda getirilen bu yenilikle evlat edinen ile evlatlık arasındaki soybağı daha da güçlendirilmiştir.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 20 ncı maddesinde Türk vatandaşlığının evlat edinilme yolu ile kazanılması düzenlenmektedir. Maddeye göre, evlat edinilen yedi yaşından küçük çocuk, evlat edinilmekle otomatik olarak Türk vatandaşlığını kazanmaktadır. Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, 14 Ocak 2004 tarihli ve 5049 sayılı Kanunla onaylanan "Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme Konusunda İşbirliğine Dair Sözleşme"nin evlat edinilecek

çocuk yaşının 18 olarak belirlendiğini ve bu nedenle maddedeki düzenlemenin sözkonusu Sözleşmeye aykırı olduğunu belirtmiştir. Alt Komisyon bu öneriyi dikkate alarak evlat edinilen ergin çocuğun Türk vatandaşlığına alınmasına karar vermiştir. Ancak belli bir yaşın üstünde olanların vatandaşlığa alınması istenmeyen sonuçların doğabileceği ve bu hakkın kötüye kullanılabileceği endişesiyle evlat edinenlerin vatandaşlığa alınması otomatik olmaktan çıkarılmıştır. Ergin olmayanların evlatlık edinmeleri halinde vatandaşlığa alınmaları "milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmama" şartına bağlanmıştır.

22. DÖNEMİÇİŞLERİ KOMİSYONU RAPORU

Komisyonumuz evlat edinme halinde vatandaşlığa alınma yaş koşulunu yükselten Alt Komisyon düzenlemesini benimsemiştir. Ancak buradaki vatandaşlık da otomatik olmaktan çıkartılıp yetkili makam kararıyla vatandaşlığa alınmaya dönüştürülünce madde sıralamasının yeniden yapılması gerekmiştir. 20 nci madde yetkili makam kararıyla vatandaşlığa alınmanın usulünü düzenleyen 17 ve 18 inci maddelerin öncesine 17 nci madde olarak alınmış mevcut 17, 18 ve 19 uncu maddeler sırasıyla 18, 19 ve 20 nci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Vatandaşlık başvuru inceleme komisyonu

Madde 18 - (1) 11 inci ve 16 ncı maddeler uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancıların başvuru için gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarının tespiti, illerde oluşturulan vatandaşlık başvuru inceleme komisyonu tarafından yapılır. Komisyonun oluşumu ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

Madde 18 Gerekçesi :

Kanunun 11 inci ve 16 ncı maddeleri uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancıların başvuru için gerekli şartları taşıyıp taşımadıkları illerde oluşturulacak vatandaşlık başvuru inceleme komisyonu tarafından tespit edilecektir. Tespit sonucunda başvuruya ilişkin gerekli şartları taşımayanların talepleri işleme konulmayarak, gereksiz zaman kaybının önüne geçilmiş olacaktır. Bu komisyonun oluşumu ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenecektir.

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasında usul ve esaslar

Madde 19 - (1) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılardan başvuru için gerekli şartları taşıyanların adına vatandaşlık dosyası düzenlenir ve karar verilmek üzere Bakanlığa gönderilir. Bakanlıkça yapılacak inceleme ve araştırma sonucunda durumu uygun bulunanlar Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilirler, uygun görülmeyenlerin talepleri ise Bakanlıkça reddedilir.

(2) 12 nci madde uyarınca Türk vatandaşlığını kazanma işlemleri Bakanlıkça yürütülür.

Madde 19 Gerekçesi :

Madde ile; 11 inci ve 16 ncı maddeler uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyenler hakkında uygulanacak iş ve işlemlerde izlenecek usul ve esaslar belirlenmiştir. Buna göre yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunan yabancılardan, aranan şartları taşıyanların talepleri kabul edilerek adlarına vatandaşlık dosyası düzenlenecek ve incelenmek ve karar verilmek üzere Bakanlığa gönderilecektir. 11 inci madde uyarınca başvuranlardan durumu uygun bulunanlar Bakanlar Kurulu kararı ile, 16 ncı madde uyarınca başvuranlardan durumu uygun bulunanlar ise Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilecek, uygun görülmeyenlerin talepleri ise Bakanlıkça reddedilecektir. Ayrıca, 12 nci madde uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak üzere teklifte bulunan yabancıların başvuru işlemleri Bakanlıkça yürütülecektir.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 18 inci maddesinin birinci fıkrasında, 11 inci madde uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılardan başvuruları uygun bulunanların, Bakanlar Kurulu kararıyla Türk vatandaşlığını kazanabilecekleri hususu düzenlenmektedir. Alt Komisyon, Bakanlık aşamasına kadar gerekli incelemenin yapıldığını göz önüne alarak, başvuru işlemlerinin kısa sürede sonuçlanmasını sağlamak amacıyla 11 inci madde uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmada Bakanlık kararını yeterli görmüş ve maddeyi bu şekilde değiştirmiştir.

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasının geçerliliği ve sonuçları

Madde 20 - (1) Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin kararlar, karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

(2) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılması eşin vatandaşlığına tesir etmez. Ana veya babanın Türk vatandaşlığını kazandığı tarihte velayeti kendisinde bulunan çocukları, diğer eşin muvafakat etmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanır. Muvafakat verilmemesi halinde ana veya babanın mutad meskeninin bulunduğu ülkedeki hakim kararına göre işlem yapılır. Türk vatandaşlığını birlikte kazanan ana ve babanın çocukları da Türk vatandaşlığını kazanır.

(3) Ana veya babanın Türk vatandaşlığını kazandığı tarihte kendileri ile birlikte işlem görmeyen çocukları, ergin olduktan sonra Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvurdukları takdirde haklarında 11 inci madde hükümleri uygulanır.

Madde 20 Gerekçesi :

Madde ile; yetkili makam kararıyla Türk vatandaşlığına kabul edilenler hakkında verilen kararların hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceği belirtilmiştir.

Vatandaşlığın kazanılması şahsa bağlı haklardan olduğundan, yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanma eş yönünden etki yapmazken, Türk vatandaşlığını kazanan kişinin velayeti kendisinde bulunan çocuğu, diğer eşin de muvafakat etmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanacaktır. Muvafakat verilmemesi halinde ana veya babanın mutad meskeninin bulunduğu ülkedeki hakim kararına göre işlem yapılacaktır.

Ana veya babanın Türk vatandaşlığını kazandığı tarihte küçük olmalarna rağmen kendileri ile birlikte işlem görmeyen çocuklarının, ergin olduktan sonra yaptıkları vatandaşlık başvurularında genel hükümler uygulanacaktır.

TBMM GENEL KURULU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 90 sıra sayılı Türk Vatandaşlığı Kanun Tasarısının 20. maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz

"Türk vatandaşlığını birlikte kazanan ana ve babanın çocukları da Türk vatandaşlığını kazanır."

Mustafa Elitaş (Kayseri) ve arkadaşları

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI TEVFİK ZİYAEDDİN AKBULUT (Tekirdağ) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANI BEŞİR ATALAY (Ankara) - Katılıyoruz Sayın Başkan.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Gerekçe, Sayın Başkan.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

GEREKÇE : Evlilik birliği içerisinde doğan çocukların velayetinin ana ve babada bulunması, genel bir hukuk kuralıdır. Maddede bu hüküm kapalı şekilde ifade edildiğinden uygulamada aksaklıklara sebebiyet verebilecektir. "Türk vatandaşlığını birlikte kazanan ana ve babanın çocukları da Türk vatandaşlığını kazanır" şeklinde açıkça ifade edilmek suretiyle yaşanabilecek muhtemel sorunların giderilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge istikametinde maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk vatandaşlığının seçme hakkı ile kazanılması

Madde 21 - (1) 27 nci madde uyarınca ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden çocuklar ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

Madde 21 Gerekçesi :

Madde ile; vatandaşlık hukukunun "Herkes vatandaşlığını seçmede serbest olmalıdır." prensibine uygun olarak, ana veya babalarına bağlı olarak iradeleri dışında Türk vatandaşlığını kaybeden çocuklara, ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde Türk vatandaşlığını seçme hakkı tanınmıştır.

Türk vatandaşlığının seçme hakkı ile kazanılmasının geçerliliği ve

sonuçları

Madde 22 - (1) Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığının kazanılması, bu hakkın kullanılmasına dair şartların tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

(2) Seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığını kazanan kişilerin eşleri ve çocukları hakkında 20 nci madde hükümleri uygulanır.

Madde 22 Gerekçesi :

Madde ile; seçme hakkı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasının hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceği açıklanmıştır. Seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığı kazanmanın sonucunda, vatandaşlığın şahsa bağlı haklardan olması nedeniyle eş etkilenmezken, vatandaşlığı kazanan kişinin velayeti kendisinde olan çocukları diğer eşin de rıza göstermesi halinde Türk vatandaşlığını kazanacaktır.

TBMM GENEL KURULU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 90 sıra sayılı Türk Vatandaşlığı Kanun Tasarısının 22 nci maddesinde yer alan "19 uncu" ibaresinin, "20 nci" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Elitaş (Kayseri) ve arkadaşları

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI TEVİK ZİYAEDDİN AKBULUT (Tekirdağ) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANİ BEŞİR ATALAY (Ankara) - Katılıyoruz Sayın Başkan.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Gerekçe...

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

GEREKÇE : Tasarının, yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasının geçerliliği ve sonuçlarını düzenleyen 19 uncu maddesi, Komisyonunda 20 nci madde olarak kabul edilmiş, ancak 22 nci maddede 19 uncu maddeye yapılan atfın 20 nci madde olarak değiştirilmesi unutulmuştur. Önergeyle söz konusu maddi hatanın giderilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Türk Vatandaşlığının Kaybı

Türk vatandaşlığının kaybı halleri

Madde 23 - (1) Türk vatandaşlığı, yetkili makam kararı veya seçme hakkının kullanılması ile kaybedilir.

Madde 23 Gerekçesi :

Madde ile; Türk vatandaşlığının hangi hallerde kaybedileceği ifade edilmiştir. Buna göre yetkili makam kararı veya seçme hakkının kullanılması ile Türk vatandaşlığı kaybedilebilecektir.

Yetkili makam kararı ile kayıp yolları

Madde 24 - (1) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kaybı, çıkma veya kaybettirme ya da vatandaşlığa alınmanın iptali ile gerçekleşir.

Madde 24 Gerekçesi :

Madde ile; yetkili makam kararı ile kayıp yolları, kişinin iradesine bağlı olarak verilen izin sonucunda Türk vatandaşlığından çıkma veya iradesi dışında kaybettirme ya da vatandaşlığın iptali olarak belirlenmiştir.

TBMM GENEL KURULU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Vatandaşlığı Kanun Tasarısının 24. maddesinde yer alan "vatandaşlığın iptali" ibaresinin metinden çıkarılması, yerine "vatandaşlığa alınmanın iptali" ibaresinin eklenmesi arz olunur.

Faruk Bal : Konya

Behiç Çelik : Mersin

Nevzat Korkmaz : Isparta

Süleyman L. Yunusoğlu : Trabzon

Akif Akkuş : Mersin

Hüseyin Yıldız : Antalya

Cemaledin Uslu : Edirne

Beytullah Asil : Eskişehir

Alim Işık : Kütahya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI TEVİK ZİYAEDDİN AKBULUT (Tekirdağ) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANİ BEŞİR ATALAY (Ankara) - Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) - Gerekçesi...

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

GEREKÇE : Yetkili makam kararıyla vatandaşlıktan çıkma, kaybettirme ve "vatandaşlığın iptali" yollarından birisiyle sona ermesi kabul edilmiştir. Bu maddeye ilişkin öneri, iptal kararının ifadesi hususundadır. Zira iptal konusu olan vatandaşlık değil, vatandaşlığa alınmaya ilişkin yetkili makam kararıdır. Bu nedenle de 403 sayılı TVK'nda olduğu üzere bu kanunda da aynı ifadenin kullanılması yerinde olacaktır. Diğer yandan kazanma hallerini düzenleyen maddelerin başlıklarıyla uyum sağlanması için madde başlığının değiştirilmesi önerilmektedir.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk vatandaşlığından çıkma

Madde 25 - (1) Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyen kişilere aşağıdaki şartları taşımaları halinde Bakanlıkça çıkma izni veya çıkma belgesi verilebilir.

a) Ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak.

b) Yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunmak.

c) Herhangi bir suç veya askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerden olmamak.

ç) Hakkında herhangi bir mali ve cezai tahdit bulunmamak.

Madde 25 Gerekçesi :

Madde ile; Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyen kişilere aşağıdaki şartları taşımaları halinde Bakanlıkça çıkma izni verilebileceği düzenlenmiştir.

Maddenin (a) bendine göre; ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak şartı aranmaktadır. Çıkma izni talebinde bulunan kişinin, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip olması gerekmektedir.

Maddenin (b) bendine göre; herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunması şartı aranmaktadır. Kanunda yer alan bu şart, vatandaşlıktan çıkmak isteyen kişinin vatansız kalmasını engellemek amacıyla getirilmiştir.

Maddenin (c) ve (ç) bentlerine göre; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin suç saydığı herhangi bir fiil veya askerlik hizmeti nedeniyle aranıyor olmamak ve hakkında herhangi bir mali ve cezai tahdit bulunmamak şartı getirilmiştir. Herhangi bir suç nedeniyle arananlar ile mali ve cezai tahdidi bulunanlara, Devletin bu kişiler üzerindeki tasarrufunun ortadan kalkmaması için çıkma izni verilmesi söz konusu olmayacaktır.

TBMM GENEL KURULU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Vatandaşlığı kanun tasarısının 25. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "çıkma için izin" ve "çıkma izni" ibarelerinden sonra gelmek üzere "veya çıkma belgesi" ibaresinin eklenmesi arz olunur.

Faruk Bal : Konya

Hüseyin Yıldız : Antalya

Behiç Çelik : Mersin

Nevzat Korkmaz : Isparta

Alim Işık : Kütahya

Süleyman L. Yunusoğlu : Trabzon

Akif Akkuş : Mersin

Beytullah Asil : Eskişehir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI TEVFİK ZİYAEDDİN AKBULUT (Tekirdağ) - İkinci önergeyi takdire bırakıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Şu anda okuduğum önergeye...

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI TEVFİK ZİYAEDDİN AKBULUT (Tekirdağ) - Evet, onu takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANI BEŞİR ATALAY (Ankara) - Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

GEREKÇE: Çıkma düzenleyen 25-28. maddeler bir arada göz önünde bulundurulduğunda tasarının 25. maddesinin ilk fıkrasındaki "çıkma izni" ifadesinin değiştirilmesi önerilmektedir. Öneri, Türk vatandaşlığından çıkma talebinde bulunan kişinin yabancı devlet vatandaşlığını kazanmış ve henüz kazanamamış olması ihtimallerini karşılayacak şekilde maddenin ifadesinin düzenlenmesini içermektedir.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Türk vatandaşlığından çıkma belgeleri

Madde 26 - (1) Yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmak üzere Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyenlerden talepleri uygun görülenlere Bakanlıkça, Türk vatandaşlığından çıkma izin belgesi; verilen izin sonucunda veya önceden yabancı bir devlet vatandaşlığını kazandığını belgeleyenlere ise Türk vatandaşlığından çıkma belgesi verilir.

(2) Çıkma izin belgesi, karar tarihinden itibaren iki yıl geçerlidir. İzin belgesini alanlar bu süre içerisinde yurt içinde ikamet edilen yer valiliğine, yurt dışında ise dış temsilciliklere yabancı devlet vatandaşlığını kazandıklarına dair bilgi ve belgeleri vermek zorundadır. Süresi içinde yabancı devlet vatandaşlığının kazanılamaması durumunda çıkma izin belgesi geçersiz hale gelir.

Madde 26 Gerekçesi :

Madde ile; çıkma ve çıkma izin belgeleri ile ilgili düzenleme yapılmış ve çıkma izni belgesinin geçerlilik süresi iki yıl olarak belirlenmiştir.

Çıkma izin belgesi; yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmak üzere Türk vatandaşlığından çıkmak isteyenlerden durumu uygun görülenler adına düzenlenen belgedir.

Çıkma belgesi, verilen izne dayanarak veya önceden yabancı bir devlet vatandaşlığını kazandığını belgeleyenler adına düzenlenen belgedir.

İzin belgesini alan kişilerin bu süre içerisinde yurt içinde ikamet edilen yer valiliğine, yurt dışında ise dış temsilciliklere yabancı devlet vatandaşlığını kazandıklarına dair bilgi ve belgeleri vermek zorunda oldukları ifade edilerek verilen sürenin kullanılmasının disipline edilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, süresi içinde yabancı bir devlet vatandaşlığının kazanılamaması halinde ilgililer hakkında düzenlenen belgenin geçersiz hale gelmesi öngörülmüştür.

Türk vatandaşlığından çıkmanın geçerliliği ve sonuçları

Madde 27 - (1) Çıkma belgesinin ilgiliye imza karşılığı teslimi ile Türk vatandaşlığı kaybedilir. Türk vatandaşlığını kaybeden kişilerin nüfus aile kütüklerindeki kayıtları kapatılır ve kayıp tarihinden itibaren yabancı muamelesine tabi tutulurlar.

(2) Eşlerden birinin çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybetmesi diğer eşin vatandaşlığına tesir etmez. Türk vatandaşlığını kaybeden ana ya da babanın talebinin bulunması ve diğer eşin de muvafakat etmesi halinde çocukları da kendileri ile birlikte Türk vatandaşlığını kaybederler. Muvafakat verilmemesi halinde hakim kararına göre işlem yapılır. Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını birlikte kaybeden ana ve babanın çocukları da Türk vatandaşlığını kaybeder.

(3) Vatandaşlığın kaybı, çocukları vatansız kılacak ise bu madde hükümleri uygulanmaz.

Madde 27 Gerekçesi :

Madde ile; izin almak suretiyle Türk vatandaşlığının kaybedilmesine ilişkin kararların hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceği açıklanmıştır.

Çıkma belgesinin ilgiliye imza karşılığı teslimi ile Türk vatandaşlığı kaybedilir. Türk vatandaşlığını kaybeden kişilerin nüfus aile kütüklerindeki kayıtları kapatılır ve kayıp tarihinden itibaren yabancı muamelesine tabi tutulurlar.

Yine bu madde ile çıkma işleminin eş ve çocuklar açısından sonuçları açıklanmaktadır. Eşlerden birinin Türk vatandaşlığından çıkması diğer eşin vatandaşlığına tesir etmez. Türk vatandaşlığını kaybeden ana veya babanın çocukları, ana ya da babanın talebi ve diğer eşin muvafakat etmesi halinde Türk vatandaşlığını kaybedecektir. Muvafakat verilmemesi halinde mahkemeden alınacak karara göre işlem yapılacaktır. Onbeş yaşından büyük çocukların vatandaşlığının kaybı ancak çocuğun yazılı muvafakatı ile mümkün olacaktır. Maddenin son fıkrası ile de vatansızlığın önlenmesi amaçlanmıştır.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 27 nci maddesinin üçüncü fıkrası, onbeş yaşından büyük çocukların ana ya da babaya bağlı olarak vatandaşlığın kaybının çocuğun yazılı muvafakatine bağlı tutulması hükmünü içermektedir. Fıkra, genel kabul gören yaşı 18 yaş olması nedeniyle Alt Komisyonumuzca Tasarı metninden çıkarılmıştır.

TBMM GENEL KURULU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 90 sıra sayılı Türk Vatandaşlığı Kanun Tasarısının 27 nci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını birlikte kaybeden ana ve babanın çocukları da Türk vatandaşlığını kaybeder."

Mustafa Elitaş : Kayseri

Veysi Kaynak : Kahramanmaraş

İsmail Göksel : Niğde

Nurettin Akman : Çankırı

Öznur Çalık : Malatya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI TEVFİK ZİYAEDDİN AKBULUT (Tekirdağ) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANI BEŞİR ATALAY (Ankara) - Katılıyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Gerekçe...

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum.

GEREKÇE: Medeni Kanunda evlilik birliği içerisinde doğan çocukların velayetinin ana ve babada bulunması hüküm altına alınmıştır. Maddede bu hüküm kapalı şekilde ifade edildiğinden uygulamada aksaklıklara sebebiyet verebilecektir. "Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını birlikte kaybeden ana ve babanın çocukları da Türk vatandaşlığını kaybeder" şeklinde açıkça ifade edilmek suretiyle yaşanabilecek muhtemel sorunların giderilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişilere tanınan haklar

Madde 28 - (Değişik madde: 09.05.2012 - 6304 S.K/Madde 14)

(1) Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve üçüncü dereceye kadar olan altsoyları, bu maddede belirtilen

istisnalar dışında Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam ederler. Milli güvenliğe ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklıdır.

(2) Bu madde kapsamında bulunan kişilerin, seçme ve seçilme, muafien araç veya ev eşyası ithal etme hakları ile askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü yoktur. Bu kişilerin sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı olup bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tabidirler.

(3) Bu madde kapsamında bulunan kişiler, bir kadroya dayalı ve kamu hukuku rejimine tabi olarak asli ve sürekli kamu hizmeti görevlerinde bulunamazlar. Ancak kamu kurum ve kuruluşlarında işçi, geçici veya sözleşmeli personel olarak çalıştırılabilirler.

(4) Bakanlar Kurulu gerekli görmesi halinde üçüncü dereceden itibaren hangi dereceye kadar olan altsoyların bu maddede tanınan haklardan faydalanabileceğini belirleyebilir.

(5) Bu madde hükümlerinden yararlanacak olan altsoyun, üstsoyu ile soy bağıını belgelendirmesi şarttır.

(6) Bu madde kapsamında bulunan kişilere, talepleri halinde bu maddede belirtilen haklardan faydalanabileceklerini gösteren Mavi Kart düzenlenir. Bu Kart, 21/2/1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanunu kapsamındadır.

(7) Bu maddenin sağladığı hakların kullanılmasında Mavi Kartın ibrazı yeterlidir. Kartın ibraz edilememesi durumunda Kimlik Paylaşımı Sistemi aracılığıyla Mavi Kartlılar Kütüğünden alınacak kayıt örneği ve uyuğunda bulunulan devlet makamlarınca verilmiş kimlik bilgilerini gösteren belge ile işlem yapılır. Bu kişilerin kimlik bilgilerinde değişiklik olması durumunda uyuğunda bulunduğu devlet makamından alınmış eski ve yeni kimlik bilgilerini gösteren belgenin usulüne göre tasdik edilmiş Türkçe tercümesi ile birlikte ibrazı zorunludur.

(8) Bu madde kapsamında bulunan kişilere Bakanlığın tespit edeceği esaslar çerçevesinde kimlik numarası verilir. Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası aranan yerlerde bu kimlik numarası kullanılır.

(9) Mavi Kartın düzenlenmesi ve dağıtılması ile Mavi Kartlılar Kütüğünün elektronik ortamda tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(10) Kamu kurum ve kuruluşları, bu madde hükümlerinin uygulanması amacıyla her türlü tedbiri alır ve gerekli düzenlemeleri yapar.

Madde 28 Gerekçesi :

Madde ile; doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybetmiş olanların ve bunların çıkma belgesinde kayıtlı ergin olmayan çocuklarının milli güvenliğe ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü, seçme ve seçilme, kamu görevlerine girme ve muafien araç, ev eşyası ithal etme hakları dışında sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tabi olmak şartıyla Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam etmeleri sağlanmıştır.

Türk vatandaşlığını kaybettirme

Madde 29 - (1) Aşağıda belirtilen eylemlerde bulundukları resmi makamlarca tespit edilen kişilerin Türk vatandaşlığı Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile kaybettirilebilir.

a) Yabancı bir devletin, Türkiye'nin menfaatlerine uymayan herhangi bir hizmetinde bulunup da bu görevi bırakmaları kendilerine yurt dışında dış temsilcilikler, yurt içinde ise mülki idare amirleri tarafından bildirilmesine rağmen, üç aydan az olmamak üzere verilecek uygun bir süre içerisinde kendi istekleri ile bu görevi bırakmayanlar.

b) Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin her türlü hizmetinde Bakanlar Kurulunun izni olmaksızın kendi istekleriyle çalışmaya devam edenler.

c) İzin almaksızın yabancı bir devlet hizmetinde gönüllü olarak askerlik yapanlar.

(2) (Ek fıkra: 02.01.2017 - 680 S.KHK/Madde 75) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 302 nci, 309 uncu, 310 uncu, 311 inci, 312 nci, 313 üncü, 314 üncü ve 315 inci maddelerinde yazılı suçlar nedeniyle hakkında soruşturma veya kovuşturma yürütülen ve yabancı ülkede bulunması nedeniyle kendisine ulaşamayan vatandaşlar, bu durumun soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı veya kovuşturma aşamasında mahkeme tarafından öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde vatandaşlıklarının kaybettirilmesi amacıyla Bakanlığa bildirilir. Bakanlıkça Resmi Gazetede yapılan yurda dön ilanına rağmen üç ay içinde yurda dönmemeleri halinde, bu kişilerin Türk vatandaşlıkları Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla kaybettirilebilir.

Madde 29 Gerekçesi :

Madde ile; aşağıda belirtilen eylemlerde bulundukları resmi makamlarca tespit edilen kişilerin Türk vatandaşlığının Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile kaybettirilebileceği düzenlenmiştir.

Maddenin (a) bendi; yabancı bir devletin hizmetinde bulunanlarla ilgilidir. Yabancı bir devletin, Türkiye'nin menfaatlerine uymayan bir hizmetinde bulunup da, Bakanlar Kurulunca bu görevi bırakmaları kendilerine bildirilmesine rağmen verilen süre içerisinde kendi istekleri ile bu görevi bırakmayanların Türk vatandaşlığı kaybettirilebilecektir.

Maddenin (b) bendine göre; Türk vatandaşlarının, Türkiye ile savaş halinde bulunan yabancı ülkenin her türlü hizmetinde kendi istekleriyle ve Bakanlar Kurulunun izni olmadan çalışmaya devam etmesi durumunda haklarında kaybettirme işlemi yapılabileceği öngörülmektedir.

Maddenin (c) bendine göre; izinsiz olarak başka bir ülke için gönüllü askerlik hizmeti yapmak, vatandaşlığın kaybına sebep teşkil eden bir eylem olarak sayılmıştır. Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi de başka bir ülke için gönüllü askerlik yapmayı bir kayıp nedeni olarak görmektedir.

Türk vatandaşlığının kaybettirilmesinin geçerliliği ve sonuçları

Madde 30 - (1) Türk vatandaşlığının kaybettirilmesi Bakanlar Kurulu kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren hüküm ifade eder.

(2) Kaybettirme kararları şahsidir, ilgilinin eş ve çocuklarına tesir etmez.

Madde 30 Gerekçesi :

Madde ile; Türk vatandaşlığının kaybettirilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren hüküm ifade edeceği düzenlenmiştir.

Yine bu madde ile Türk vatandaşlığı kaybettirilen kişinin eş ve çocuklarının vatandaşlık durumunun bu karardan etkilenmeyeceği, kararların şahsa ait olduğu hükme bağlanmaktadır.

Türk vatandaşlığının iptali

Madde 31 - (1) Türk vatandaşlığını kazanma kararı; ilgilinin yalan beyanı veya vatandaşlığı kazanmaya esas teşkil eden önemli hususları gizlemesi sonucunda vuku bulmuş ise kararı veren makam tarafından iptal edilir.

Madde 31 Gerekçesi :

Madde ile; Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin kararların iptal nedenleri ile ilgili düzenleme yapılmıştır. Vatandaşlığın kazanılmasına ilişkin karar, başvuru sahibinin gerçek dışı beyan ya da önemli hususları gizlemesi sonucu verilmiş ise kararın iptal edilmesi öngörülmüştür. Ancak karar üzerinden on yıl geçmiş ise bu hüküm uygulanmayacaktır.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 31 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, Türk vatandaşlığını iptal kararının, vatandaşlığın kazanılmasından başlayarak on yıl geçtikten sonra verilemeyeceği yönündeki düzenleme, zaten işlemin baştan itibaren " yok" hükmünde olduğu dikkate alınarak Tasarı metninden çıkarılmıştır.

İptal kararının geçerliliği ve sonuçları

Madde 32 - (1) İptal kararı, karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder. İptal kararı ilgili kişiye bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanan eş ve çocuklar hakkında da uygulanır.

Madde 32 Gerekçesi :

İptal kararlarının alındığı tarihten itibaren geçerli olacağı ifade edilmektedir. Bu madde ile iptal kararlarının ilgili kişiye bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanan eş ve çocuklar için de geçerli olduğu belirtilmektedir.

Malların tasfiyesi

Madde 33 - (1) Vatandaşlığı iptal edilenler hakkında 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bunlardan mallarının tasfiyesi gerekli görülen hallerde bu husus iptal kararında belirtilir. Bu kişiler en geç bir yıl içinde Türkiye'deki mallarını tasfiye etmek zorundadır. Aksi halde, malları Hazinece satılarak bedelleri nam ve hesaplarına kamu haznedarlığı sistemine dahil bir kamu bankasına yatırılır.

(2) Bu kişiler iptal kararı aleyhine yargı yoluna başvurdıkları takdirde malların tasfiyesi dava sonuna bırakılır.

Madde 33 Gerekçesi :

Madde ile; vatandaşlığı iptal edilenlerin mallarının tasfiye edilerek kendilerinin sınır dışı edilmelerinin gerekli görülmesi halinde, bu hususun kararda belirtilmesi öngörülmüş ve bu kişilerin bir yıl içerisinde Türkiye'deki mallarını tasfiye edip Türkiye'yi terk etmek zorunda oldukları vurgulanmıştır. Aksi halde mallarının Hazinece satılıp bedellerinin kamu haznedarlığı sistemine dahil bir kamu bankasına nam ve hesaplarına yatırılıp kendilerinin sınır dışı edileceği belirtilmiştir.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 33 üncü maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde, vatandaşlığı iptal edilenlerin artık yabancı statüsünde olacağı dikkate alındığında bunlara uygulanacak mevzuatın 15. 7. 1950 tarih ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun olması gerektiği belirtilerek madde metni yeniden düzenlenmiştir.

Türk vatandaşlığının seçme hakkı ile kaybı

Madde 34 - (1) Aşağıda durumları belirtilenler, ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde Türk vatandaşlığından ayrılabilirler.

a) Ana ya da babadan dolayı soy bağı nedeniyle doğumla Türk vatandaşı olanlardan yabancı ana veya babanın vatandaşlığını doğumla veya sonradan kazananlar.

b) Ana ya da babadan dolayı soy bağı nedeniyle Türk vatandaşı olanlardan doğum yeri esasına göre yabancı bir devlet vatandaşlığını kazananlar.

c) Evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığını kazananlar.

ç) Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan yabancı ana veya babasının vatandaşlığını kazananlar.

d) Herhangi bir şekilde Türk vatandaşlığını kazanmış ana veya babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazananlar.

(2) Yukarıdaki hükümler gereğince vatandaşlığın kaybı ilgili vatansız kılacak ise seçme hakkı kullanılamaz.

Madde 34 Gerekçesi :

Madde ile; aşağıda belirtilen şartlardan herhangi birisini taşıyan çocukların, ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılacakları öngörülmüştür. Bu hakkın kullanılması, vatandaşlık hukukunun kişinin kendi vatandaşlığını seçmede özgür olması ilkesi açısından önemlidir. Bunlar;

- Ana veya babalarına bağlı olarak doğumla Türk vatandaşlığını kazanmış çocuklardan, yabancı ana veya babanın vatandaşlığını doğumla veya sonradan kazananlar,
- Türk vatandaşı ana ya da babadan dolayı soybağı nedeniyle Türk vatandaşı olanlardan, doğum yeri esasına göre yabancı bir devlet vatandaşlığını kazananlar,
- Evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığını kazananlar,
- Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan yabancı ana veya babasının vatandaşlığını kazananlar,
- Herhangi bir şekilde Türk vatandaşlığını kazanmış ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşı olanlardır.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 34 üncü maddesinin başlığı, madde içeriğinin seçme hakkının kullanılmasıyla ilgili olduğundan dolayı " Türk vatandaşlığının seçme hakkı ile kaybı " şeklinde değiştirilmiştir.

Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığını kaybetmenin geçerliliği ve sonuçları

Madde 35 - (1) Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığının kaybı, bu hakkın kullanılmasına dair şartların varlığının tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

(2) Seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılan kişilerin eşleri ve çocukları hakkında 27 nci madde hükümleri uygulanır.

Madde 35 Gerekçesi :

Madde ile; seçme hakkı ile Türk vatandaşlığının kaybının, şartların varlığının tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren geçerli olacağı ifade edilmiştir. Seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığının kaybının eş ve çocuklar yönünden etkisi açıklanarak Kanunun 27 nci maddesi ile bağlantı kurulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Ortak Hükümler

Türk vatandaşlığının ispatı

Madde 36 - (1) Türk vatandaşlığının ispatı herhangi bir şekle tabi değildir.

(2) Aşağıdaki resmi kayıt ve belgeler, aksi sabit oluncaya kadar ilgilinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil eder.

a) Nüfus kayıtları.

b) Nüfus cüzdanları.

c) Pasaport veya pasaport yerine geçen belgeler.

(3) Bir kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı konusunda herhangi bir tereddüde düşüldüğü takdirde bu husus Bakanlıktan sorulur.

Madde 36 Gerekçesi :

Madde ile; Türk vatandaşlığının ispatı, herhangi bir şekle tabi tutulmayarak serbest delil sistemi kabul edilmiştir. Maddede sayılan resmi kayıt ve belgeler kişinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil edecektir.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında Türk vatandaşlığının ispatına ilişkin kural ortaya konmakta, ikinci fıkrasında karine teşkil edecek belgeler belirtilmekte, 37 nci maddesinde ise tereddüt durumu düzenlenmektedir. Benzer konuları düzenlemesi nedeniyle Tasarının 36 ve 37 nci maddeleri birleştirilerek "Türk Vatandaşlığının İspatı" madde başlığıyla Dördüncü Bölümdeki Ortak Hükümlere alınmış, diğer maddeler buna uygun olarak teselsül ettirilmiştir. İhtilaf için çekişmeli bir durum olması gerektiğinden dolayı dördüncü bölüm başlığından "Vatandaşlık ihtilafları" ibaresi çıkarılmıştır.

Vatandaşlık işlemlerinde müracaat makamı ve usul

Madde 37 - (1) Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin başvurular yurt içinde ikamet edilen yer valiliğine, yurt dışında ise dış temsilciliklere bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin vekaletname ile yapılır.

Madde 37 Gerekçesi :

Madde ile; kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı konusunda tereddüde düşüldüğünde bu hususun İçişleri Bakanlığına sorulacağı hükmü getirilmiştir.

Bilgi ve belge istenmesi

Madde 38 - (1) Vatandaşlık işlemlerine ilişkin inceleme ve araştırmalarla ilgili bilgi ve belgeler, kamu kurum ve kuruluşlarınca herhangi bir gecikmeye mahal bırakılmaksızın verilir.

Madde 38 Gerekçesi :

Madde ile; Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybedilmesine ilişkin başvuru makamları belirlenmiştir. Ayrıca, vatandaşlık şahsa bağlı haklardan olduğundan başvurunun, sahibi tarafından bizzat yapılması veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin vekaletname ile yapılması öngörülmüştür.

Maddi hataların düzeltilmesi

Madde 39 - (1) Bu Kanuna göre alınan kararlarda maddi bir hata bulunduğu sonradan anlaşılırsa, kararı veren makam tarafından düzeltme veya değiştirme kararı alınır.

Madde 39 Gerekçesi :

Madde ile; vatandaşlık işlemlerine ilişkin yapılan inceleme ve araştırma kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarından istenmesi gerekli görülen bilgi ve belgelerin herhangi bir gecikmeye neden olunmaksızın verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Vatandaşlık kararlarının geri alınması

Madde 40 - (1) Türk vatandaşlığının kazanılması veya kaybına ilişkin kararlar, hukuki şartlar oluşmadan veya mükerrer olarak verildiği sonradan anlaşıldığı takdirde geri alınır.

Madde 40 Gerekçesi :

Madde ile; vatandaşlıkla ilgili alınan kararlarda maddi hata bulunması durumunda kararı veren makam tarafından düzeltme veya değiştirme kararı alınabileceğine ilişkin düzenleme getirilmiştir.

Tebliğat

Madde 41 - (1) Türk vatandaşlığının kazanılmasına ve kaybına ilişkin kararlar ilgiliye ve başvuru makamlarına tebliğ olunur. 29 uncu madde uyarınca verilen kaybettirme kararları Resmi Gazete’de yayımlanır ve yayımlandığı tarihte tebliğ edilmiş sayılır.

Madde 41 Gerekçesi :

Madde ile; Türk vatandaşlığının kazanılması veya kaybına ilişkin kararların, hukuki şartlar oluşmadan veya mükerrer olarak verildiğinin sonradan anlaşılması halinde kararın geri alınması imkanı getirilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: Çeşitli Hükümler

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları

Madde 42 - (1) Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları, Türk vatandaşı olmak istediklerini yazılı olarak beyan ettikleri takdirde Türk vatandaşlığını kazanırlar.

(2) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlığını sonradan kazanmış olanlar hakkında 11 inci maddede belirtilen hükümler uygulanır.

Madde 42 Gerekçesi :

Madde ile; Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin kararların başvuru makamları ile ilgililere tebliğ edileceği ifade edilmiştir. Ayrıca, Türk vatandaşlığı kaybedenlerin isim listesinin Resmi Gazetede yayımlanacağı ve yayımlandığı tarihte ilgililere tebliğ yapılmış sayılacağı konusu düzenlenmiştir.

403 sayılı Kanuna göre Türk vatandaşlığını kaybedenler

Madde 43 - (1) Mülga 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 25 inci maddesinin (a), (ç), (d) ve (e) bentleri uyarınca Türk vatandaşlığını kaybetmiş olan kişiler başvurmaları halinde, milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak kaydıyla, Türkiye’de ikamet etme şartı aranmaksızın Bakanlar Kurulu kararı ile yeniden Türk vatandaşlığına alınabilirler.

Madde 43 Gerekçesi :

Doğumla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olanların Türk vatandaşlığını kazanmaları, ekonomik, sosyal ve beşeri geleceklerinin güvence altına alınması açısından önem arz etmektedir. Bu madde ile Türk vatandaşlığını kazanmak üzere yazılı bildirimde bulunan, doğumla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlığını kazanmış olanlara, Türk vatandaşı olabilmek imkanı sağlanmıştır.

Herhangi bir devlet vatandaşı iken Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlığını sonradan kazanmış olanlara ise genel hükümler uygulanacaktır. Bu uygulama ile Türk vatandaşlığını kazanma şartlarını taşımayan yabancıların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlığını kazanarak kolay yoldan Türk vatandaşı olmaları engellenmiştir.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 43 üncü maddesiyle düzenlenen Mülga 403 sayılı Türk vatandaşlığı Kanununun 25 inci maddesinin (a), (ç), (d) ve (e) bentleri uyarınca Türk vatandaşlığını kaybetmiş olanların Türk vatandaşlığına alınmasında, 13 üncü maddesiyle düzenlenen Türk vatandaşlığının ikamet şartı aranmaksızın yeniden kazanılmasında ve 14 üncü maddesiyle düzenlenen Türk vatandaşlığının ikamet şartına bağlı olarak yeniden kazanılmasında " kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmama" şartı kaldırılarak kolaylık sağlanmıştır.

22. DÖNEMİÇİŞLERİ KOMİSYONU RAPORU

Tasarının 43 üncü maddesindeki düzenlemeye karşı olarak; herhangi bir mazereti olmaksızın askerlikten kaçınmanın vatana sadakatsizlik oluşturacağı, düzenlemenin bu şekilde yasalaşması halinde yurtdışında okuyan, çalışan ancak askerliğini yapmamış olan çok sayıda vatandaşımızın yurda dönmekten cayarak ülkesiyle olan bağlarının aşınacağı ve Türkiye'deki üniversite mezunu askerlik çağındaki gençleri askerlikten kurtulmak için yabancı ülkelere göçe teşvik edeceği yönündeki endişeler dile getirilmiştir. Henüz onaylanmayan Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesinin de bu düzenlemede esas alınmayacağı belirtilmiştir.

Çok vatandaşlık

Madde 44 - (1) Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin, bu durumlarına ilişkin belgeleri ibraz etmeleri ve yapılacak inceleme sonucunda kayden aynı kişiler olduklarının tespiti halinde, nüfus aile kütüklerindeki kayıtlarına çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılır.

Madde 44 Gerekçesi :

Anayasanın 72 nci maddesi uyarınca vatan hizmeti her Türk'ün hakkı ve ödevidir. Yurt dışında ikamet eden ve çağrıldıkları halde askerlik yükümlülüğünü yerine getirmeyen, sevk sırasında veya kıtalarına katıldıktan sonra yurt dışına kaçıp da kanuni süre içerisinde geri dönmeyenler ile Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ile askerlik görevini yapmakta olanlardan görev, izin, hava değişimi veya tedavi için yurt dışında bulunan ve kanuni süre içinde geri dönmeyen kişilerin Türk vatandaşlığı, 403 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin (ç), (d) ve (e) bentleri uyarınca Milli Savunma Bakanlığının teklifi üzerine kaybettirilmekte ve bu kişiler başvurmaları halinde aynı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca yeniden Türk vatandaşlığını kazanmaktadırlar. Yeni düzenlemede askerlik görevini yapmayanlar ile izin almadan yabancı bir ülke vatandaşlığına geçenlerin Türk vatandaşlığının kaybettirilmesi uygulamasına son verilmektedir.

Ayrıca, bu Kanunla herhangi bir nedenle Türk vatandaşlığı kaybettirilenlerin yeniden Türk vatandaşlığına alınmalarında ikamet şartı getirildiğinden, yürürlükten kaldırılmış olan 403 sayılı Türk Vatandaşlık Kanununun 25 inci maddesinin (a), (ç), (d) ve (e) bentleri uyarınca Türk vatandaşlığını kaybetmiş olan kişilerin başvurmaları halinde milli güvenlik ve kamu düzeni açısından engel hali bulunmamak kaydıyla ikamet şartı aranmaksızın yeniden Türk vatandaşı olabilmelerine imkan tanınmaktadır.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 44 üncü maddesinin başlığı madde içeriğine uygun olarak "Çok vatandaşlık" olarak değiştirilmiştir.

Vatandaşlık işlemleri hizmet bedeli

Madde 45 - (1) Türk vatandaşlığının sonradan kazanılmasına ilişkin verilen hizmet bedeli karşılığı, Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca birlikte belirlenir. Tahsil edilen hizmet bedeli tutarları bütçeye gelir kaydedilir.

(2) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre geliri olmayanlar ve kendileri ile birlikte işlem gören ergin olmayan çocukları için birinci fıkra uyarınca belirlenen hizmet bedeli alınmaz.

Madde 45 Gerekçesi :

Madde ile; herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin başvuruda bulunmaları ve yapılacak inceleme sonucunda aynı kişiler olduklarının tespiti halinde nüfus kayıtlarına doğrudan çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılacağı düzenlenmektedir.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 45 inci maddesiyle düzenlenen vatandaşlık işlemlerinden alınacak hizmet bedeli, Türk vatandaşlığının sonradan kazanılmasına ilişkin işlemlerle sınırlanarak Türk vatandaşları için kolaylık sağlanmıştır. Ayrıca maddenin ikinci fıkrasında 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre geliri olmayanlar ve kendileri ile birlikte işlem gören çocukları için birinci fıkra uyarınca belirlenen hizmet bedelinin alınmayacağı yönünde düzenleme yapılmış, Bakanlar Kurulunun bu konuda karar verme yetkisi kaldırılmıştır.

Yönetmelik

Madde 46 - (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Madde 46 Gerekçesi :

Maddede, vatandaşlık işlemlerine ilişkin verilen hizmet bedeli karşılığının, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte belirleneceği ve tahsil edilen

hizmet bedeli tutarlarının bütçeye gelir kaydedileceği düzenlenmiştir.

Vatandaşlık hizmetleri niteliği gereği ihtiyaridir. Bu düzenlemeye göre alınacak hizmet bedeli ile vatandaşlık hizmeti talebinde bulunanların bunun maliyetine katılması amaçlanmıştır. Benzer uygulamalar birçok ülkede mevcuttur.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 46 ncı maddesi, genel kabul gören doktrine ve maddenin düzenleniş amacına uygun olarak yönetmeliğin Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacağı yönünde yeniden düzenlenmiştir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat ve atıflar

Madde 47 - (1) 11/2/1964 tarihli ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu, 24/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 22 nci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "il ve ilçe" ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Diğer mevzuatta 11/2/1964 tarihli ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa yapılmış olan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Madde 47 Gerekçesi :

Madde ile; Kanunun uygulamasına ilişkin usul ve esasların Bakanlıkça hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmiştir.

ALT KOMİSYON RAPORU

Tasarının 47 nci maddesinde, Nazım Hikmet RAN'ı vatandaşlıktan çıkaran 25. 07. 1951 tarihli ve 13401 sayılı Bakanlar Kurulu kararının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin öneri tartışılmıştır. Alt Komisyon, Nazım Hikmet RAN'ın vatandaşlığa alınması konusunda ortak fikre varmıştır. Ancak Bakanlar Kurulu kararının idari bir işlem niteliğinde olduğu dikkate alındığında "şekil ve usulde paralellik" ilkesi gereği, vatandaşlığa alınma işleminin, yine Bakanlar Kurulu kararıyla yapılması gerektiği belirtilmiştir. Nazım Hikmet RAN'ın vatandaşlığa alınması konusunda ortak fikrin, Alt Komisyon düşüncesi olarak Komisyona sunulması ve konunun Komisyonda yeniden değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

22. DÖNEM İÇİŞLERİ KOMİSYONU RAPORU

Tartışma konusu olan madde Tasarının 47 nci maddesidir. Madde üzerinde iki adet önerge verilmiştir.

24/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 22 nci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "il ve ilçe" ibarelerinin çıkarılmasını öngören ilk önerge Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Önergeyle, eşlerden birinin yabancı olması halinde tüm belediye başkanlarının evlendirmeye yetkili kılınması ve bu konuda ortaya çıkmış bulunan sıkıntıların giderilmesi amaçlanmıştır.

Alt Komisyonumuzda da tartışılan 25/7/1951 tarihli ve 13401 sayılı Bakanlar Kurulu kararının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin ikinci önergeyle; Nazım Hikmet'in yasalara aykırı bir şekilde Türk vatandaşlığından çıkarıldığı, idari yargıdaki davaların ise önceleri "vatandaşlığın şahsa bağlı haklardan olduğu ve bu konudaki uyumsuzluklarda dava açma hakkının ancak hak sahibine ait olduğu" gibi gerekçelerle reddedildiği belirtilmiştir. Fakat son olarak Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 6/10/2005 tarihinde verdiği kararla, Nazım Hikmet'in Türk vatandaşlığından çıkarılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararının geçersiz kaldığı ve çıkarma kararının nüfus kütüğüne tesciline ilişkin işlemin iptali istemi için, şairin ulusal sınırları da aşarak dünya çapında kabul görmüş bir sanatçı olması nedeniyle dar anlamda bir menfaat ilişkisinin aranmasına gerek olmadığına karar verildiği ifade edilerek; Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları adına oluşan menfaat ihlalinin devam etmemesi için yasanın genel gerekçelerine ve amacına uygun bir şekilde Nazım Hikmet RAN'a vatandaşlık yolunun açılmasının gerekliliği ortaya konmuştur. Önerge sahipleri yasayla yapılacak bir düzenlemenin hukuka aykırı olmayacağını, idari bir işlemin bir yasayla ortadan kaldırılmasının önünde hukuksal bir engel olmadığını ileri sürmüşlerdir. İdari işlem bu işlemi yapan makam tarafından aynı usulle geri alınabileceği gibi, üst bir hukuk normu olan yasayla da ortadan kaldırılabilir. Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde, Alt Komisyonun görüşlerine paralel olarak, Nazım Hikmet'in vatandaşlığa alınması konusunda Komisyonumuzun ortak fikre sahip olduğu vurgulanmış, fakat Bakanlar Kurulu kararının idari bir işlem niteliğinde olması nedeniyle Tasarıda yer alacak bir düzenlemeyle değil de yine bir Bakanlar Kurulu işlemiyle yapılması gerektiği belirtilerek önerge oyçokluğu ile reddedilmiştir.

TBMM GENEL KURULU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 90 sıra sayılı Türk Vatandaşlığı Kanun Tasarısının 47 nci maddesinde yer alan "14/6/1934 tarihli ve 2510 sayılı İskan Kanununun 3 üncü maddesinin altıncı fıkrası, 4 üncü maddesinin (ç) fıkrası ile 6 ncı maddesi, 17.03.1982 tarihli ve 2641 sayılı Afganistan'dan Pakistan'a sığınan Türk soylu göçmenlerin Türkiye'ye kabulü ve iskanına dair Kanun" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Elitaş (Kayseri) ve arkadaşları

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI TEVFİK ZİYAEDDİN AKBULUT (Tekirdağ) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANI BEŞİR ATALAY (Ankara) - Katılıyoruz Sayın Başkan.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Gerekçe.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

GEREKÇE : 14/6/1934 tarihli ve 2510 sayılı İskan Kanununun 3 üncü maddesinin altıncı fıkrası, 4 üncü maddesinin (ç) fıkrası ile 6 ncı maddesi" 26/09/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskan Kanunu yeniden düzenlendiğinden 2641 sayılı Kanun da 5637 sayılı Kanunla 2006 yılında yürürlükten kaldırıldığından madde metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Komisyon.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI TEVFİK ZİYAEDDİN AKBULUT (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, bu maddenin, 47'nci maddenin ikinci fıkrasında "diğer mevzuatta" ifadesinden sonra gelmek üzere "11/2/1964 tarihli ve 403 sayılı" ibaresinin eklenmesini istiyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gerekli notlar alınmıştır, gerekli düzeltme yapılacaktır.

Kabul edilen önerge istikametinde maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk soylu yabancılar

Geçici Madde 1 - (1) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde öngörülen ikamet süresi, Türk soylu yabancılar için 31/12/2010 tarihine kadar iki yıl olarak uygulanır.

Geçici Madde 1 Gerekçesi :

11 inci maddede vatandaşlığa alınmada aranan beş yıllık ikamet süresinin Türk soylu yabancılar da 31/12/2010 tarihine kadar iki yıl olarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Halen uygulamada Türk soylu yabancılar için Türkiye'de iki yıl ikamet şartı aranmakta olup geçiş süresi olarak belirlenen 31/12/2010 tarihine kadar bu uygulamaya devam edilecektir. Bu tarihten sonra yabancıların tümü için aynı süre uygulanarak Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesine uyum sağlanmış olacaktır.

Mevcut yönetmeliğin uygulanması

Geçici Madde 2 - (1) 46 ncı maddede öngörülen yönetmelik altı ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konulur. Bu yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Geçici Madde 2 Gerekçesi :

Madde ile Kanunda öngörülen yönetmeliğin altı ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konulması ve bu yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliklerin Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesi hüküm altına alınmıştır.

Yürürlük

Madde 48 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 48 Gerekçesi :

Madde ile; 11/2/1964 tarihli ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu, 14/6/1934 tarihli ve 2510 sayılı İskan Kanununun 3 üncü maddesinin altıncı fıkrası, 4 üncü maddesinin (Ç) fıkrası ile 6 ncı maddesi, 17/3/1982 tarihli ve 2641 sayılı Afganistan'dan Pakistan'a Sığınan Türk Soylu Göçmenlerin Türkiye'ye Kabulü ve İskanına Dair Kanun yürürlükten kaldırılmaktadır.

Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesinin 5 inci maddesi, vatandaşlığa ilişkin kurallar, cinsiyet, din, ırk, renk ya da ulusal veya etnik köken açısından ayrımcılık oluşturan farklılıklar içeremez hükmü taşıdığından, 2510 sayılı İskan Kanununun 4 üncü maddesinin (Ç) fıkrası da yürürlükten kaldırılmıştır.

Yine aynı Kanunun, serbest göçmen kabulü ile bunların vatandaşlığa alınmalarına ilişkin hükümleri günün değişen ve gelişen şartlarında güncelliğini yitirdiği gibi vatandaşlık işlemlerinde eşitsizliğe neden olmaktadır. Bu nedenle anılan Kanunun 6 ncı maddesi ile 3 üncü maddesinin altıncı fıkrası uygulamadan kaldırılmıştır.

Zaman içerisinde uygulama olanağını yitiren, 2641 sayılı Afganistan'dan Pakistan'a Sığınan Türk Soylu Göçmenlerin Türkiye'ye Kabulü ve İskanına Dair Kanun yürürlükten kaldırılmaktadır.

Ayrıca, mevzuatta 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa atıf yapılmış olduğundan, maddeye söz konusu atıfların bu Kanuna yapılmış sayılmasına dair bir hüküm eklenmiştir.

Yürütme

Madde 49 - (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Madde 49 Gerekçesi :

Yürürlük maddesidir.